

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. (znak (...)) wydaną na skutek przeliczenia kapitału początkowego - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 11 maja 2017 r., 23 maja 2017 r. i 24 maja 2017 r. przeliczył L. B. emeryturę od dnia 24 kwietnia 2017 roku, tj. od daty nabycia uprawnień. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. W decyzji ustalono, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi – 54762,02 zł, kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi – 24761,85 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 502693,63 zł, a średnie dalsze trwanie życia wynosi – 210,60 miesięcy. Wysokość emerytury obliczona została zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 2.764,57 zł brutto.

/decyzja – k. 74 akt emerytalnych/

L. B. w dniu 16 czerwca 2017 r. złożył odwołanie od powyższej decyzji o przeliczeniu emerytury wskazując, że nie jest zgodna ze stanem faktycznym. Podniósł, że organ rentowy nie uwzględnił dochodu uzyskiwanego przez wnioskodawcę z tytułu pracy na stanowisku księgowego w firmie (...). Wskazał, że wobec złożonego świadectwa pracy i formularza PIT-11 organ rentowy w sposób nieuprawniony przyjął do obliczeń kwotę minimalnego wynagrodzenia zamiast rzeczywiście uzyskiwanego co spowodowało zaniżenie wskaźnika.

/odwołanie- k. 2/

W odpowiedzi na odwołane organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc, że wnioskodawca za sporny okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) LTD od 6 lutego 1995 roku do 6 maja 1995 roku przedłożył wprawdzie świadectwo pracy, jednakże na okoliczność udokumentowania osiągniętych zarobków nie została przedłożona żadna dokumentacja płacowa. Organ rentowy podniósł, że wpis w świadectwie pracy, jak i załączony PIT - 11 nie stanowią środka dowodowego stwierdzającego wysokość wynagrodzenia, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

/odpowiedź na odwołanie- k. 3/

Pismem z dnia 2 lutego 2018 r. wnioskodawca wniósł o przeliczenie emerytury zgodnie z trzecim wariantem wskazanym w piśmie organu rentowego z dnia 17 stycznia 2018 r. tj. na kwotę 2.779,04 zł miesięcznie.

/pismo- k. 20/

Na poprzedzającym wyrokowanie terminie rozprawy w dniu 12 lutego 2018 r. strony podtrzymały zajęte stanowiska procesowe.

/e-protokół na płycie CD- k. 23, 00:00:42/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca L. B. urodził się w dniu (...)

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 10 maja 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił wartość kapitału początkowego L. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 94,83% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową (94,83% x 1.220,89 zł = 1.157,77 zł). Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 28 lat, 7 miesięcy i 15 dni (343 miesiące), okresy nieskładkowe w ilości 3 miesiące. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ zł} \times 86,55\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 253,60 zł

$(343 \text{ miesiące składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1.157,77 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 430,23 zł

$(3 \text{ miesiące nieskładkowy} \times 0,7\%) : 12 \times 1.157,77 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 2,08 zł

RAZEM = 685,91 zł

$685,91 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy}$ (średnie dalsze trwanie życia) = 143.355,19 zł (kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku).

/decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego – k. 40 akt kapitałowych, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 41 akt kapitałowych/

Decyzją z dnia 11 maja 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał L. B. emeryturę z urzędu od dnia 24 kwietnia 2017 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, wskazując, że w związku z przyznaniem emerytury prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ustało z dniem 24 kwietnia 2017 roku. Wysokość emerytury obliczono zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. W decyzji ustalono, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi – 54762,02 zł, kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi – 24761,85 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 497730,24 zł, a średnie dalsze trwanie życia wynosi – 210,60 miesięcy. Wysokość emerytury obliczona została zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 2.741,00 zł brutto.

/decyzja – k. 61 akt emerytalnych /

W dniu 11 maja 2015 roku wnioskodawca złożył wniosek o przeliczenie emerytury, załączając dokumenty na potwierdzenie wysokości wynagrodzeń w różnych okresach zatrudnienia.

/wniosek z załącznikami – k.63 akt emerytalnych/

W dniu 23 maja 2017 r. L. B. złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego. Wnioskodawca wystąpił o uwzględnienie w podstawie wymiaru początkowego zarobków uzyskanych w latach 1989 - 1998. Do wniosku dołączył dokument Rp-7 potwierdzający okres pracy i zarobki w (...) SA za czas od 1 lipca 1995 r. do 30 września 1995 r. oraz kserokopię dokumentu PIT-11 za okres od 6 lutego 1995 r. do 6 maja 1995 r. wystawiony przez płatnika Przedsiębiorstwo (...) LTD sp. z o. o. oraz powołał się na złożone uprzednio w organie rentowym świadectwo pracy z wymienionej spółki, a także na złożone uprzednio dokumenty potwierdzające zatrudnienie w (...), (...) oraz potwierdzające uzyskanie zasiłku z urzędu pracy za rok 1995 r.

/wniosek- k. 64-65 akt emerytalnych, zaświadczenie o zatrudnieniu- k. 67, k. 68 akt emerytalnych, formularz PIT-11- k. 69 akt emerytalnych, oświadczenie- k. 70 akt emerytalnych, świadectwo pracy- k. 31, k. 32 akt kapitałowych, zaświadczenie- k. 33, k. 34, k. 35 akt kapitałowych/

Decyzją z dnia 31 maja 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego L. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 96,33% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 28 lat, 7 miesięcy i 15 dni (343 miesiące), okresy nieskładkowe w ilości 3 miesięcy. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ zł} \times 86,55\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 253,60 \text{ zł}$

$(343 \text{ miesiące składkowe} \times 1,3\%) : 12 \times 1.176,08 \text{ zł (podstawa wymiaru)} = 437,03 \text{ zł}$

$(3 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 1.176,08 \text{ zł (podstawa wymiaru)} = 2,12 \text{ zł}$

RAZEM = 692,75 zł

$692,75 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 144.784,75 \text{ zł (kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku)}$.

Podstawa wymiaru w stosunku do poprzedniego obliczenia kapitału początkowego uległa zmianie na skutek uwzględnienia zarobków wnioskodawcy za rok 1995 r. w wysokości 5.665,09 zł wobec przeciętnego rocznego wynagrodzenia za ten rok wynoszącego 8.431,44 zł, co dało stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia w 1995 r. wynoszący 67,19%.

/decyzja o ustaleniu kapitału początkowego – k. 46 akt kapitałowych, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 48 akt kapitałowych, wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczeniowych- k. 36-39 , 44-45 akt kapitałowych/

Decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. (znak (...)) wydaną na skutek przeliczenia kapitału początkowego - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 11 maja 2017 r., 23 maja 2017 r. i 24 maja 2017 r. przeliczył L. B. emeryturę od dnia 24 kwietnia 2017 roku, tj. od daty nabycia uprawnień. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. W decyzji ustalono, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi – 54762,02 zł, kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi – 24761,85 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 502693,63 zł, a średnie dalsze trwanie życia wynosi – 210,60 miesięcy. Wysokość emerytury obliczona została zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 2.764,57 zł brutto. Niniejszą decyzją ustalono nową wysokość świadczenia w oparciu o ponowne ustalenie kapitału początkowego. Uwzględniono w podstawie wymiaru świadczenia zarobki z roku 1995 w łącznej wysokości 5.665,09. Za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) LTD sp. z o. o., od 6 lutego 1995 r. do 6 maja 1995 r. przyjęto wynagrodzenie minimalne – tj. kwotę 795,39 zł

/decyzja – k. 74 akt emerytalnych, kapitałowych, wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczeniowych- k. 36-39, 44-45 akt kapitałowych,/

Wnioskodawca w okresie od 18 lipca 1994 r. do 17 stycznia 1995 r. był zatrudniony w (...) Banku (...) SA (obecnie (...) SA) z wynagrodzeniem zasadniczym 550 zł brutto. W okresie zatrudnienia za 1995 r. uzyskał u wymienionego pracodawcy wynagrodzenie w wysokości 291,54 zł. Wynagrodzenie pobierał za okres od 1 stycznia 1995 r. do 13 stycznia 1995 r.

/dokument Rp-7- k. 34 akt kapitałowych, świadectwo pracy- k. 45 akt rentowych/

W okresie od 6 lutego 1995 r. do 6 maja 1995 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Ltd – sp. z o. o. w Z. z wynagrodzeniem wynoszącym 330 zł miesięcznie. W świadectwie pracy za ten okres pod wpisem o wynagrodzeniu wpisano „+ 50% premii regulaminowej”. W informacji o uzyskanych dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-11) za wskazany okres wpisano, że przychód wnioskodawcy wyniósł 1.574,10 zł.

/świadectwo pracy- k. 47 akt rentowych, PIT-11- k. 69akt emerytalnych/

W okresie od 1 lipca 1995 r. do 30 września 1995 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) SA Oddział Hotel (...) w Ł. z wynagrodzeniem zasadniczym 550 zł brutto miesięcznie. Łącznie za wskazany okres wraz z premią uzyskał wynagrodzenie 2.145 zł.

/dokument Rp-7- k. 68 akt emerytalnych, świadectwo pracy- k. 49 akt rentowych/

W okresie od 2 października 1995 r. do 31 grudnia 1995 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w Z. z wynagrodzeniem 500 zł miesięcznie. W świadectwie pracy pod wpisem o wynagrodzeniu wskazano, że dodatek funkcyjny wynosił 50 zł, a dodatek stażowy wynosił 19% wynagrodzenia zasadniczego, funkcjonowała też premia regulaminowa. Ze wskazany okres wnioskodawca uzyskał wynagrodzenie w łącznej wysokości 1.918,95 zł.

/dokument Rp-7- k. 35 akt kapitałowych, świadectwo pracy- k. 51 akt rentowych/

W okresie od 18 stycznia 1995 r. do 5 lutego 1995 r. oraz od 10 maja 1995 r. do 30 czerwca 1995 r. wnioskodawca był zarejestrowany jako bezrobotny. W tym czasie pobrał zasiłek dla bezrobotnych w łącznej wysokości 514,30 zł.

/zaświadczenie- k. 33 akt kapitałowych/

Przy przyjęciu, że wynagrodzenie wnioskodawcy za pracę w Przedsiębiorstwie (...) Ltd – sp. z o. o. w Z. w 1995 r. wynosiło 330 zł miesięcznie, łącznie za 1995 r. wyniosłoby 979 zł, co skutkowałoby przyjęciem wskaźnika podstawy wymiaru składek na poziomie 96,54% i przeliczeniem emerytury na kwotę 2.767,87 zł miesięcznie. Przy przyjęciu, że wynagrodzenie wnioskodawcy za pracę u ww. pracodawcy wynosiło 495 zł (330 zł + 50% x330zł) miesięcznie, łącznie za 1995 r. wyniosłoby 1.468,50 zł, co skutkowałoby przyjęciem wskaźnika podstawy wymiaru składek na poziomie 97,12% i przeliczeniem emerytury na kwotę 2.776,97 zł miesięcznie. Przy przyjęciu, że wynagrodzenie wnioskodawcy za pracę u ww. pracodawcy w 1995 r. wyniosło łącznie 1.574,10 zł należałoby przyjąć wskaźnik podstawy wymiaru składek na poziomie 97,54% i przeliczyć emeryturę na kwotę 2.779,04 zł miesięcznie.

/pismo ZUS- k. 14, hipotetyczne obliczenie- k. 15, k. 16, k. 17, symulacja- k. 50-74 akt kapitałowych/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, emerytalnych i kapitałowych. Sąd oparł się w szczególności na zachowanych aktach osobowych wnioskodawcy, dokumentach ze spornego okresu zatrudnienia (świadectwie pracy, dokumencie Rp-7) oraz hipotetycznym wyliczeniu wysokości kapitału początkowego i emerytury dokonany przez ZUS.

Wnioskodawca nie kwestionował wyliczenia wysokości kapitału początkowego i emerytury dokonanej przez ZUS dla każdego z wariantów. W ramach zajętego stanowiska wskazał wariant III, który w jego ocenie jest trafny z uwagi na przyjęte założenie co do wysokości uzyskanego wynagrodzenia w 1995 r.

Sąd nie dał wiary zeznaniom skarżącego, co do okoliczności, iż w spornym okresie, a więc od 6 lutego 1995 r. do 6 maja 1995 r. otrzymywał oprócz wynagrodzenia zasadniczego co miesiąc premię regulaminową w wysokości 50% wynagrodzenia podstawowego. Stanowisko powyższe wynika z tego, że powołane okoliczności nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji wnioskodawcy. Premia ze swojej istoty ma charakter świadczenia dodatkowego, a jeśli jest to premia regulaminowa to jej wypłata zawsze uzależniona jest od spełnienia określonych konkretnych przesłanek (np. wyniku), wskazanych w dokumencie regulującym dany stosunek pracy – np. regulaminie premiowania, układzie zbiorowym pracy, umowie o pracę. Tym samym sam fakt jej wpisania w świadectwie pracy jako elementu wynagrodzenia nie przesądza o tym, że rzeczywiście została wypłacona, a tym bardziej, że została wypłacona w każdym miesiącu w takiej wysokości. Podobnie o wysokości wypłaconej premii nie przesądza dokument PIT-11 wystawiony dla celów podatkowych przez pracodawcę, w którym w ogóle nie wyróżnia się składników wypłaconego wynagrodzenia, ani tego w jakim zakresie podlegało ono oskładkowaniu dla celów ubezpieczeń społecznych. Wnioskodawca w toku sądowego postępowania odwoławczego nie przedłożył żadnych dokumentów płacowych ze spornego okresu, nie złożył również dokumentu regulującego przyznawanie wszystkich składników wynagrodzenia, nie wskazał świadków, którzy potwierdziliby sposób naliczania i faktyczną wysokość otrzymywanych przez niego premii w poszczególnych miesiącach. Zatem brak było podstaw, aby jedynie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy przyjąć, że premia we wskazanej przez niego wysokości 50% została faktycznie wypłacona. Wynagrodzenie pracownika nie może być prawdopodobne tylko pewne. Jeśli w toku postępowania sąd nie poweźmie tej pewności, nie może przeliczyć świadczenia w oparciu tylko o prawdopodobne wynagrodzenia. Powyższe jest tym bardziej zasadne, jeśli weźmie się pod uwagę fakt, że przepisy regulujące oskładkowanie składników wynagrodzenia dla ubezpieczeń społecznych ulegały częstym zmianom, co powoduje, że tylko jednoznaczne ustalenie charakteru danej premii, jej wysokości i okresu w którym ją wypłacano, umożliwi stwierdzenie czy należy ją zaliczyć jako dochód podlegający wliczeniu do wskaźnika wysokości wymiaru kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie okazało się częściowo uzasadnione.

Zgodnie art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017r., poz.1189) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy). Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru.

Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust. 3b).

Średnie trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, co wynika z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu statystycznego z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. 1999 nr 12 poz. 173).

Organ rentowy po ponownym przeliczeniu kapitału początkowego (decyzja z dnia 31 maja 2017 r.) do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjął 28 lat, 7 miesięcy i 15 dni obejmującym okresy składkowe oraz w wymiarze 3 miesięcy obejmującym okresy nieskładkowe, czego wnioskodawca nie kwestionował.

Zgodnie z ust. 4 i ust. 5 art. 15 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Natomiast w myśl art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Organ rentowy po wpłynięciu wniosku ubezpieczonego dokonał ponownego przeliczenia kapitału początkowego.

Kwestię ponownego ustalania kapitału początkowego reguluje art. 175 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114. Zgodnie zaś z art. 114 ust. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, że kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

W myśl art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi, zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego

do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Emerytura, ustalana według zreformowanych zasad dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. akt III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, że zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Według § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej z okresami zatrudnienia wnioskodawcy, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Na gruncie powyższego nie można zgodzić się z oceną organu rentowego, który uznał, że złożone przez wnioskodawcę dokumenty nie pozwalają na stwierdzenie wysokości wynagrodzenia zasadniczego uzyskiwanego przez niego w okresie od 6 lutego 1995 r. do

6 maja 1995 r. w Przedsiębiorstwie (...), (...) -Company Ltd – sp. z o. o. w Z.. Dlatego też przyjęcie za ten okres wynagrodzenia minimalnego było błędne i nie mogło się ostać. Wnioskodawca przedłożył bowiem dokumenty (w

szczególności świadectwo pracy), które w sposób wiarygodny wskazują na uzyskiwane wówczas wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 330 zł miesięcznie. Z uwagi na zbyt krótki okres zatrudnienia, trudno jest przyjąć, że wynagrodzenie zasadnicze uległo w jego trakcie zmianie.

Jednocześnie wnioskodawca żądał, aby wynagrodzenie to zostało ustalone wraz z premią wynoszącą 50% co dałoby kwotę 495 zł miesięcznie, a w istocie jego żądanie szło jeszcze dalej, gdyż zajął stanowisko, że zaliczyć należy mu całą kwotę wykazaną w dokumencie PIT-11, sporządzonym przez wymienionego pracodawcę, co pozwoliłoby na zaliczenie kwoty przychodu w wysokości 1.574,10 zł w spornym okresie. Stanowiska tego Sąd jednak również nie podzielił. W istocie dostępny materiał dowodowy nie pozwalał na ustalenie, czy i w jakiej wysokości były wypłacane premie w spornym okresie. Skarżący nie udowodnił bowiem ich wysokości w sposób pewny i konkretny, wiarygodnymi dokumentami płacowymi, czy chociażby zeznaniami świadków. Jak wskazano przy ocenie materiału dowodowego, ani świadectwo pracy ani dokument PIT-11 nie są tego rodzaju dokumentami. Na chwilę obecną nie wiadomo więc, jaka była rzeczywista struktura wynagrodzenia uzyskiwanego przez skarżącego ponad wynagrodzenie zasadnicze. Nie można stwierdzić jakie reduktory wypłaty premii regulaminowej przewidział pracodawca, czy przez cały okres zatrudnienia była wypłacana w wysokości 50% wynagrodzenia zasadniczego, czy była wypłacana miesięcznie, czy też były ustalone inne zasady jej płatności.

Podkreślenia wymaga, że premia regulaminowa jest składnikiem wynagrodzenia za pracę - wypłacanym pracownikowi, który spełnia wymagane warunki określone w regulaminie firmy. Przysługuje ona na zasadach określonych w przepisach płacowych danej firmy. Czyli, może być stworzony odrębny regulamin premiowania w danej firmie albo może być to ujęte w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub w razie braku takich aktów może być zapis w umowie o pracę danego pracownika. Pracodawca powinien określić kryteria i warunki, które powinien spełnić pracownik, aby mógł taką premię otrzymać. W przepisach płacowych powinno być też określone jak często taka premia będzie wypłacana, miesięcznie, kwartalnie czy np. co pół roku. Powinny być też określone zasady jej wypłacania oraz określona wysokość premii. Taka premia może być określona kwotowo albo procentowo. Może być też określona w sposób mieszany. Jeżeli chodzi o zasady jej wypłacania to powinno być określone co stanowi podstawę naliczania premii oraz powinny być uregulowane zasady pomniejszania premii, np. za okres absencji.

W niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie pozwoliło na ustalenie takich okoliczności. Dodatkowo wskazać należy, że z zapisów w świadectwie pracy nie wynika także, za jaki okres premia była wypłacana.

Zdaniem Sądu również dokument PIT – 11 nie może stanowić podstawy do ustalenia wysokości zarobków wnioskodawcy stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Kwota wskazana na zeznaniu podatkowym może obejmować bowiem składniki wynagrodzenia, które nie mogą stanowić podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Wskazać przy tym należy, że na przestrzeni lat przepisy regulujące możliwość uwzględnienia przy obliczeniu emerytury danego składnika wynagrodzenia ulegały zmianom, co powoduje, że tylko jednoznaczne przesądzenie charakteru premii, czy też innych składników wynagrodzenia wskazanych w PIT – 11, umożliwiałoby ewentualne ustalenie, czy mogły mieć one wpływ na wysokość świadczenia emerytalnego.

Stosownie do art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. (stosowanym również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych – zob. wyr. SA w Gdańsku z dnia 9 maja 2012 r., III AUa 1733/11, POSAG 2012/4/125-136) ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów z dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok SN z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest jednak możliwe obliczanie wysokości kapitału początkowego i emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą Sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do

wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygn. akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych (tym samym na wszystkich ubezpieczonych). Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Reasumując, co do żądania skarżącego o uwzględnienie przy obliczaniu wysokości kapitału i emerytury - premii (czy też innych składników wynagrodzenia wskazanych w PIT -11) w spornym okresie do ustalonego w toku postępowania wynagrodzenia, brak jest podstaw do przyjęcia powyższego elementu. Wnioskodawca nie udowodnił bowiem konkretnych kwot premii (innych składników wynagrodzenia) w sposób pewny i tym samym nie poniósł ciężaru dowodu, który go obciążał. Nie sposób też ustalić w jakiej konkretnie kwocie premia została wypłacona wnioskodawcy w poszczególnym miesiącach i w całym spornym okresie.

W tym stanie rzeczy, Sąd mając na uwadze wszechstronne zbadanie sprawy zobowiązał organ rentowy do przeliczenia emerytury w wariantach dotyczących wszystkich okoliczności możliwych do uwzględnienia w oparciu o stanowisko wnioskodawcy, tj. z uwzględnieniem wynagrodzenia podstawowego, wynagrodzenia podstawowego i premii, oraz z uwzględnieniem dochodu wskazanego w PIT-11 przez pracodawcę. Biorąc pod uwagę materiał dowodowy i stan sprawy w chwili jej zamknięcia, Sąd nie miał wątpliwości, że wobec wnioskodawcy należy uwzględnić jedynie zasadnicze wynagrodzenie za sporny okres. Tylko w tym zakresie była bowiem pewność co do jego wysokości, regularności, charakteru oraz faktu jego wypłacania. Tak wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 96,54 %. i jest korzystniejszy od dotychczasowego (96,33 %).

Wobec powyższego, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył emeryturę L. B. od dnia 24 kwietnia 2017 r. przy zastosowaniu korzystniejszego wskaźnika. O dacie przeliczenia emerytury wnioskodawcy, Sąd orzekł na podstawie art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odwołanie w dalej idącym zakresie, stosownie do art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., należało oddalić jako bezzasadne.

Z powyższych przyczyn orzeczono jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy z pouczeniem o prawie, sposobie i terminie wniesienia apelacji oraz pełn. ZUS wypożyczając akta ZUS.

14.03.2018 roku